

GUÍAS DE CULTIVO

ECOLÓXICO

#25

**CULTIVO DO
ESPÁRRAGO**

TÉCNICAS, ASOCIACIÓNS
E CONTROL DE PRAGAS

Introducción

O espárrago (*Asparagus officinalis*) é unha hortaliza perenne altamente valorada por súa calidade nutricional e sabor distintivo. O cultivo ecolóxico dos espárragos en Galicia pode ser un desafío debido ás condicións climáticas e ás características do solo, pero tamén ofrece oportunidades para unha agricultura sustentable. Este artigo proporciona unha visión técnica sobre o cultivo ecolóxico dos espárragos en Galicia, abordando métodos para combater pragas e enfermidades de forma ecolóxica, marcos de plantación, asociacións beneficiosas con outras hortalizas e as épocas recomendadas para a sementera e a plantación.

Características do cultivo dos espárragos

Condicións climáticas

Os espárragos requiren un clima temperado e son bastante resistentes ao frío, pero a súa produción óptima require temperaturas moderadas.

- **Temperatura:** Os espárragos prosperan mellor a temperaturas entre 15 e 20°C durante a fase de crecemento. Son resistentes a xeadas moderadas, pero as xeadas severas poden danar os brotes.
- **Humidade:** A planta require unha humidade moderada. O solo debe ser ben drenado para evitar a acumulación de auga que pode causar podremia radicular.
- **Luz:** Os espárragos necesitan unha exposición solar completa. Un mínimo de 6-8 horas de luz solar directa ao día é ideal para asegurar un crecemento vigoroso e unha boa produción de brotes.

Requerimentos do solo

- **Tipo de solo:** Os espárragos prosperan en solos ben drenados, lixeiros e ricos en materia orgánica. Solos pesados ou mal drenados poden levar a problemas de raíces e reducir a produtividade.
- **pH:** O pH óptimo do solo está entre 7,0 e 8,0. Solos ácidos deben ser mellorados con cal para alcanzar un pH máis alcalino.
- **Fertilidade:** Incorporar compost ou esterco ben descomposto antes da plantación mellora a fertilidade do solo e proporciona os nutrientes necesarios para o desenvolvemento das raíces e brotes.

Épocas de plantación

Os espárragos requiren unha planificación a longo prazo, xa que son plantas perennes e a súa produción pode durar varios anos.

Sementeira

- **Época:** As sementes deben ser plantadas en interiores entre febreiro e marzo. As sementes se sembrarán en bandeixas ou macetas, a unha profundidade de 1-2 cm.
- **Preparación:** As sementes deben ser pretratadas en auga temperada durante 24 horas para mellorar a xerminación.

Transplante de plántulas

- **Época:** As plántulas deben ser transplantadas ao aire libre desde marzo até maio, cando as temperaturas do solo son suficientemente cálidas e non hai risco de xeadas.
- **Preparación do solo:** O solo debe ser preparado cunha mistura de compost e cal, se necesario, para asegurar a correcta acidez e fertilidade.

Plantación de corazóns ou rizomas

- **Época:** A plantación de rizomas ou corazóns debe realizarse no outono (de setembro a outubro) para permitir o desenvolvemento das raíces durante o inverno.
- **Espazamento:** Plántase a unha profundidade de 15-20 cm e a unha distancia de 30-45 cm entre rizomas, mantendo un espazamento de 1-1,5 metros entre fileiras.

Marcos de plantación

Un marco de plantación adecuado asegura un crecemento óptimo e facilita o mantemento e a colleita.

- **Espazamento entre rizomas:** Mantén unha distancia de 30-45 cm entre rizomas para permitir o desenvolvemento adecuado das raíces e brotes.
- **Espazamento entre fileiras:** Mantén 1-1,5 metros entre fileiras para facilitar a ventilación e o acceso durante a colleita e o mantemento.

Asociacións beneficiosas

A asociación de cultivos pode mellorar a saúde das plantas e reducir a incidencia de pragas e enfermidades.

- **Tomate** (*Solanum lycopersicum*): Os tomates poden actuar como repelentes naturais contra certos insectos e mellorar a produción dos espárragos.
- **Cebola** (*Allium cepa*): As cebolas poden axudar a repelir pragas que afectan aos espárragos e mellorar a saúde xeral das plantas.
- **Fabas** (*Phaseolus vulgaris*): As fabas fixan nitróxeno no solo, o que pode beneficiar a nutrición dos espárragos e mellorar a estrutura do solo.

Evitar: Non plantar espárragos preto de cultivos da mesma familia, como a cebola ou o allo, para evitar a acumulación de patóxenos e pragas compartidas.

Control de pragas e enfermidades

O control ecolóxico de pragas e enfermidades é esencial para manter a saúde das plantas e minimizar o impacto ambiental.

Pragas comúns e control ecolóxico

Pulgón (*Aphididae*)

- **Síntomas:** Colonias que se alimentan das brotes e follas, causando deformacións e debilitamento das plantas.

- **Control:** Introducción de depredadores naturais como xoaniñas e crisopas. Aplicación de xabón potásico ou aceite de neem tamén pode reducir a poboación de pulgóns.

Escarabello do espárrago (*Crioceris asparagi*)

- **Síntomas:** Danos nas follas e brotes, causando a súa deterioración.
- **Control:** Aplicación de trampas específicas e uso de insecticidas naturais baseados en extractos vexetais. Introducción de insectos predadores tamén pode ser efectiva.

Ácaros (*Tetranychidae*)

- **Síntomas:** Manchas amarelas ou bronceadas nas follas, que poden reducir a calidade das plantas.
- **Control:** Aplicación de aceites vexetais e introdución de depredadores naturais como ácaros predadores. Mantemento de boas prácticas de hixiene e rego adecuado tamén son importantes.

Enfermidades comúns e control ecolóxico

Mildiu (*Peronospora sparsa*)

- **Síntomas:** Manchas amarillentas nas follas e brotes, que poden levar á deterioración.
- **Control:** Mellora da ventilación entre plantas e aplicación de fungos beneficiosos como *Trichoderma* para combater patóxenos no solo. Aplicación de tratamentos con cobre tamén pode ser útil.

Podremia (*Botrytis cinerea*)

- **Síntomas:** Pudrición das follas e brotes, que pode reducir a calidade e cantidade da produción.
- **Control:** Uso de mulch para reducir a humidade ao redor das plantas e aplicación de tratamentos naturais para previr a propagación.

Fusariosis (*Fusarium spp.*)

- **Síntomas:** Pudrición das raíces e deterioración das plantas.

- **Control:** Mantemento de boas prácticas de hixiene e rotación de cultivos. Aplicación de compost e mellora da estrutura do solo tamén son efectivas.

Prácticas de mantemento ecolóxico

- **Rotación de cultivos:** A rotación de cultivos é importante para evitar a acumulación de patóxenos e pragas específicas. Cambiar a ubicación dos espárragos cada 3-4 anos axuda a manter a saúde do solo e reducir o risco de enfermidades.
- **Acolchado:** O acolchado con materiais orgánicos, como palla ou compost, axuda a conservar a humidade do solo, controlar malas herbas e mellorar a estrutura do solo.
- **Rego:** O rego regular é esencial para manter unha humidade constante, especialmente durante períodos secos. O rego por goteo é recomendable para minimizar a humidade sobre as follas e reducir o risco de enfermidades.
- **Control de malas herbas:** A eliminación manual de malas herbas e o uso de acolchado para minimizar a competencia por nutrientes e espazo.
- **Fertilización:** Aplicar compost ou esterco ben descomposto antes da plantación e durante o ciclo de crecemento para garantir un subministro adecuado de nutrientes.
- **Eliminación de restos de cultivos:** Recoller e eliminar restos vexetais despois da colleita para reducir a presenza de patóxenos no campo.

Conclusión

O cultivo ecolóxico dos espárragos en Galicia ofrece unha oportunidade para mellorar a sustentabilidade das prácticas agrícolas e diversificar a produción hortícola. Aplicar métodos adecuados para o control de pragas e enfermidades, establecer marcos de plantación correctos e fomentar asociacións beneficiosas con outras hortalizas contribúe a unha produción eficiente e respectuosa co medio ambiente. Estes enfoques non só melloran a produtividade e a calidade das colleitas, senón que tamén apoian a transición cara a unha agricultura máis sustentable e resiliente en Galicia.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

